

Webbkommunikation med öppen källkod

RAPPORT OKTOBER 2014

Ingela Wettergrund, webbansvarig på DiK

Sammanfattning

För allt fler icke vinstdrivande organisationer, både i Sverige och internationellt, är öppen källkod ett attraktivt och ofta självklart val för webbpublicering. Den här rapporten är tänkt att belysa fördelar, nackdelar och ideologiska aspekter vid valet av webbpubliceringssystem som bygger på öppen källkod.

Den som efter att ha läst rapporten blir nyfiken och vill överväga alternativet öppen källkod inför sitt kommande projekt, kommer dessutom få med sig några fingervisningar om vad en bör vara observant på i ett sådant projekt (fördelar och risker).

Innehåll

• Sammanfattning	2
• Innehåll	3
• Bakgrund.....	4
• Metod	5
• Resultat	6
• Diskussion och fortsättning	8
• Källor	9
• Bilagor:	
○ Artikelserie för publicering på dik.se	
1. Webpublicering med öppen källkod	
2. Banken som kör öppet	
3. Hur säker är öppen källkod?	
4. Programvaran med ett nätverk på köpet	
5. Filosofi ner på kodnivå	

Bakgrund

Jag har själv arbetat med webbpublicering sedan år 2000, då det ingick som en del i min utbildning till journalist. Personligen attraherades jag snabbt av möjligheterna att få kombinera mitt tekniska intresse och min skrivande ådra i ett yrke där båda kompetenserna var en tillgång.

Från HTML via CMS till OS

När vår lärare på Stockholms universitet bad oss öppna programmet Anteckningar för att börja bygga vår allra första webbsida, var vi några som muttrade över att en skola som denna inte hade råd att erbjuda oss det mer förfinade verktyget Dreamweaver, vilket var det senaste och hetaste just då. Med facit i hand kan jag säga att just detta blev min egen smala lycka. Med den grundläggande förståelse för webbkoden som detta gav mig, var steget inte långt till att, snabbt erövra html, css, php och andra programspråk som fortfarande är grunden till modern webbpublicering.

Ganska snart, runt 2003, kom jag i kontakt med mitt första webbpublicerinssystem, (på engelska kallat *Content Management System*, CMS). Det var ett företagsutvecklat system som ganska snart gick i graven och som inte ens jag själv minns namnet på längre. Att publiceringssystem var framtiden stod klart, men även att det var något som var dyrt och ofta komplicerat och användarovänligt.

Nästa aha-upplevelse dök upp 2007 då en bekant introducerade mig för Joomla och för öppen källkod. Plötsligt stod dörren till proffsig och kostnadseffektiv webbpublicering öppen även för mig, som vid det laget hunnit öppna egen webbyrå. Sedan dess har jag arbetat med öppen webbpublicering (men även med stängd) i många olika varianter; tillsammans med allt ifrån småföretagare till institutioner på Kungliga tekniska högskolan, KTH, och Karolinska institutet, KI. Webbpublicering med öppen källkod har blivit det självklara förstahandsvalet för mig personligen.

Sedan hösten 2011 arbetar jag som webbansvarig DIK. Att jag hamnade just på DIK är kanske inte så konstigt eftersom öppen källkod varit alternativet för förbundets webbpublicering sedan början av 2011.

Till min förvåning upptäckte jag snart att DIK var ganska ensamt inom Saco med att använda öppen källkod för sin webb. Den här rapporten är ett försök att ta reda på varför.

Metod

För att ta reda på mer om fördelar och nackdelar med öppen källkod som webbpubliceringsmetod har jag besökt två olika konferenser. En endagskonferens om Drupal i Stockholm, en tredagars internationell Joomla-konferens i Königsberg, utanför Frankfurt am Main i Tyskland samt en tvådagars nationell Joomla-konferens utanför London.

I samband med de konferenser jag besökt, men även vid personliga möten, har jag intervjuat webbdesigners, webbutvecklare, programmerare och presidenten för Open Source Matters (som hanterar Joomanätverket). Andra personer har jag bara pratat med per telefon eller över en kopp kaffe i en konferenspaus. I Skövde gjorde jag ett besök på JAK medlemsbank, där man arbetat målmedvetet med öppen källkod i många år. Min sista resa gick till London där jag intervjuade webbansvarig för Actionaid International.

Begränsningar

Min ambition var från början att prata med åtminstone något svensk fackförbund som använder öppen källkod, men de webbansvariga som jag var i kontakt med var inte intresserat av att medverka av olika skäl (tidsbrist, konkurrensskäl?). I stället kom jag att vidga min vy till att omfatta andra ideella eller icke vinstdrivande organisationer. JAK medlemsbank och Actionaid International blev därmed de organisationer som får representera något som liknar ett fackförbund. Jag är medveten om att jämförelsen haltar en aning. Å andra sidan hamnar resonemanget om säkerhetsproblem snabbt i skymundan vid jämförelsen med en organisation som samtidigt är en bank. Det gör jämförelsen intressant på ett nytt sätt. Diskussionen om samordning inom en paraplyorganisation ges en intressant vinkel i jämförelsen mellan Saco och Actionaid.

Detta avsteg från ursprungsplanen är också anledningen till att jag i denna rapport klumpar ihop fackförbund, ideella organisationer och icke vinstdrivande organisationer (jmf engelskans Non Profit Organisation, NPO) i mina diskussioner. Jag bedömer att det trots sina olikheter har tillräckligt mycket gemensamt.

Resultat

Gemensamt för de flesta ideella, icke vinstdrivande organisationerna borde rimligen vara att använda så mycket som möjligt av sina resurser för de behjärtansvärda ändamål man bestämt sig för att jobba för eller emot. För fackförbundens del handlar det om att använda medlemmarnas resurser på ett sätt som gagnar medlemmarna, både befintliga och framtida, i deras yrkesliv.

Jag har också svårt att tänka mig det fackförbund som *inte* har ett intresse (åtminstone indirekt) av att dela med sig av erfarenhet och kunskap utanför det egna landets gränser. Internationellt och solidariskt arbete kommer så att säga på köpet med den fackliga grundtanken.

Mot den bakgrunden ser jag att det finns mycket som talar för ett betydligt större intresse för programvaror med öppen källkod, till exempel webbpubliceringssystem (CMS), än vad som är verklighet idag.

Det här är också något som många ideella organisationer redan tagit till sig. Läkare utan gränser, Actionaid, KRAV och JAK medlemsbank är bara några exempel.

Fördelar med öppen källkod

KOSTNADEN

Kostnaden är vad de flesta intervjupersonerna lyfter som en stor fördel. Det betyder inte att ett öppet källkodsprojekt är gratis. Det handlar snarare om en möjlighet att styra kostnaden genom att lägga ner mer arbete själv eller göra upphandling av webbtjänster bland fler aktörer än vad som är möjligt med en kommersiell programvara. Ett öppet källkodsprogram gör det möjligt att skapa mycket konkurrenskraftiga webblösningar till en jämförelsevis blygsam kostnad.

INFLYTANDET

Större möjlighet att påverka utvecklingen av det egna projektet. Inget hindrar utvecklingen av helt skraddarsydda alternativ om så önskas.

KVALITETEN

Utvecklingen av de större öppna källkodssystemen går snabbt, tack vare antalet utvecklare som arbetar med projektet. Det är inte många kommersiella företag som kan tävla med 300 000 kodentusiaster spridda över hela världen. Samtidigt som alla dessa vakande ögon är en tillgång när det gäller att hitta och täppa till säkerhetshål. Detta sammantaget ger en kvalitetssäkrad slutprodukt.

BLICKEN UTÅT

Öppen källkod finns över hela världen. Det betyder att valet av ett öppet källkodssystem kommer med ett möte över nations- och kulturgränserna på köpet. Det internationella nätverket gör det enkelt och smärtfritt för den organisation som vill expandera utanför det egna landets gränser, eller som bara vill dela med sig av teknik och kunskap till systerorganisationer med mer blygsamma ekonomiska resurser.

Risker

Riskerna med öppen källkod är egentligen de samma som för kommersiella lösningar.

KOSTNADEN

De stora möjligheterna att påverka och utveckla egna lösningar betyder samtidigt att en webblösning med öppen källkod *kan* bli kostsam. Med himlen som tak finns det liksom ingen gräns.

SÄKERHETEN

Med öppen källkod faller ett större ansvar på den som utvecklar och driver lösningen, att hålla koll på utveckling och säkerhetsproblem. Det finns inget företag att ringa och skälla på när det inte funkar. Såvida man inte upphandlat den tjänsten.

FÖR BILLIGT

En annan risk med öppen källkod, som vid första anblicken låter mer som en fördel, är risken att betala ett för lågt pris. Det är uppenbart att mycket av arbetet i de olika nätverken runt öppen källkod sker på ideell basis. Ett fackförbund bör här ta sitt ansvar och betala konkurrenskraftiga löner eller arvoden till de konsulter och underleverantörer som anlitas.

Diskussion och fortsättning

Jag ser det som viktigt att fler ideella och icke vinstdrivande organisationer, dit jag räknar våra fackförbund, får upp ögonen för fördelarna och möjligheterna med öppen källkod. Känner mig övertygad om att fler förbund än idag skulle kunna dra nytta av detta, på flera plan.

En kostnadseffektiv webblösning som ligger i teknisk framkant och kommer med ett internationellt och gränsöverskridande nätverk på köpet – för mig låter det som väldigt mycket ”facket”.

Öppet för Saco som för Actionaid

För Sacos del ser jag framför allt Actionaid International som en inspirerande förebild. Trots olikheterna ser jag många likheter i ideologi och organisation. Actionaid liksom Saco är en paraplyorganisation med självständiga och fristående organisationer under sig. Båda organisationerna har också välgörande ändamål som sitt syfte.

Intressant är hur Actionaid medvetet vill balansera den digitala närvaron för alla sina lokalkontor – oavsett nivå. ”Alla ska med” är målet. Genom att arbeta centraliserat men med öppen källkod nås det målet. För de programländer som, i bästa fall, vill dela med sig av sin berättelse i ord och bild men inget mer - finns en väl fungerande baslösning som kräver minsta tänkbara webbkompetens. Utan kostsamma programlicenser går det enkelt att öppna upp en ny webb för ett nytt kontor.

I andra änden av spektrat finns föregångskontor som det i Brasilien som tillåts och uppmuntras att jobba vidare och utveckla webblösningen i sin takt. Förhoppningen är att de därefter, helt i linje med den öppna tanken, delar med sig av sina digitala landvinningar, till källkodsnätverket i stort eller till de mindre utvecklade kontoren inom Actionaid.

Hittills har stora delar av den världsomspännande organisationen Actionaid delat på en och samma drupalinstallation. Det har gjort underhåll och säkerhetsuppdateringar enklare och mer överskådligt. Nästa generation kommer byggas på ett annat sätt, mer som ett nätverk, men fortfarande med en centraliserad baslösning som alla kommer ha tillgång till.

Framöver

Personligen ser jag fram emot att få möta nya webblösningar byggda på öppen källkod inom fackförbundsvärlden, även inom Saco. Med en webbvärld som hunnit mogna i hanteringen av öppen kod och en realistisk känsla för säkerhet och underhåll, ser jag många möjligheter. Då handlar det inte bara om ekonomi och funktion utan även om filosofi och solidaritet.

Ser även fram emot att få prata mer om öppen källkod med mina webbkollegor inom Saco, på nätversträffar och liknande.

Källor

Intervjuade personer

- Anna Robinson, webbdesigner och egen företagare, Stockholm
- Nicholas K Dionysopoulos, programmerare och företagsledare, Grekland
- Peter Bui, Joomlaentusiast, webbutvecklare och egen företagare, Australien
- Sarah Watz, vd för Joomla-specialisten Pixpro i Stockholm och tillika president i Open Source Matters Inc i USA
- Ulrika Hall, webbdesigner, Stockholm
- Rob Safar, webbansvarig, London
- Bakgrundsintervjuer: Daniel Blomqvist, Stefan Gagner med flera

Litteratur

- The Art of Community, Jono Bacon, O'Reilly förlag, andra upplagan, 2012

Konferenser

- Drupal Camp, Stockholm, 15 mars 2014
- J and Beyond 2014, Königsstein, Frankfurt am Main, Tyskland 28 maj – 1 juni 2014
- JoomlaDay UK, 4-5 oktober 2014

Webbpublicering med öppen källkod

FAKTA

Anna Robinson på egna företaget Formfranska beskriver det som att en helt ny värld öppnade sig när hon första gången kom i kontakt med öppen källkod i form av webbpublicerinssystemet Joomla!

Koden

Med öppen källkod (*open source* på engelska) menas som regel en programvara vars bakomliggande kod (källkod - *source code*) publiceras utan kryptering eller "ägar rätt". Genom att erbjuda källkoden öppet ges fler programutvecklare (i princip alla som så önskar) möjlighet att läsa, förstå, vidareutveckla och förbättra. Med en kvalitativt väl utvecklad kodbas att utgå från kan ett öppet källkodsprojekt därefter anpassas och vidareutvecklas för att skraddarsys åt i stort sett vilket håll som helst.

Som motprestation för den öppna koden erbjuder utvecklarna ofta sina ändringar och förbättringar i retur till den ursprungliga upphovspersonen eller till den som för tillfället underhåller programvarans officiella version. Upphovspersonen eller den som leder projektet kan därefter välja att göra ändringarna eller förbättringarna till en del av den officiella versionen.

Nätverket

De mest framgångsrika öppna källkodsprojekten är uppbyggda kring en internetgemenskap (*community*¹) av ett stort antal bidragsgivare, som samverkar i ett världsomspännande nätverk för att programvara och dokumentation ska utvecklas snabbt och korrekt. Nätverket kring projektet hjälps åt att testa och inspektera koden, för att säkerställa att den fungerar som tänkt.

Internetgemenskapen fyller också en viktig (ofta ovärderlig) funktion när det gäller att upptäcka och snabbt åtgärda säkerhetshål i programkoden. Ett område där öppen källkodsprojekten i sin barndom fick ett något skamfilat rykte, men där styrkan i många vakande ögon visat sig överlägsen i längden.

Exempel på öppna källkodsprojekt

- Operativsystem
  - o Linux – operativsystem
  - o Ubuntu –
- Webbpubliceringssystem, CMS
  - o WordPress
  - o Joomla
  - o Drupal
  - o Umbraco
- Kontorsprogram
  - o OpenOffice

Från operativsystem till bilbygge

Som kuriosita kan nämnas att öppen källkod inte är en företeelse enbart för datorprogramsvärlden. Bygg en bil med hjälp av öppen källkod – det är syftet med projektet OSVehicle. Grundkonceptet är det samma som vid dataprogrambygge; Du "bygger" något och berättar sedan i detalj hur du har gjort – öppet för den som vill att förbättra och vidareutveckla.

KÄLLOR

- <http://se.Wikipedia.org>
- Intervjuer med utvecklare inom framför allt Joomlacommunitien
- The Art of Community, Jono Bacon, O'Reilly förlag, andra upplagan 2012.
- <https://www.osvehicle.com/>

---

¹ *Community*

Det är inte helt lätt att hitta ett svenskt uttryck som i alla lägen går att jämföra med det engelska ordet (internet) community. Några förslag är: Internetgemenskap, internetnätverk, internetsamhälle, cybersamhälle, internetby.

Banken som kör öppet

För Hanna Blomqvist på JAK är öppen källkod ett uppskattat val och skypekontakterna med Ukraina är en del av vardagen.

JAK medlemsbank har ett uppdrag från sin styrelse att välja öppen källkod så snart det är möjligt. När de skulle byta webbsystem föll valet på drupal, ett publiceringssystem som erbjuder både flexibilitet och möjligheter. Nästa steg blir en bank-app för mobilen – självklart med öppen källkod.

Inom svensk fackförbundsvärld är de som valt öppen källkod för sin webbpublicering lättträknade. Samtidigt väljer allt fler icke vinstdrivande organisationer, både i Sverige och internationellt, det öppna alternativet.

På JAK medlemsbank finns många entusiaster som brinner för öppen källkod, både bland de anställda och i styrelsen. Hanna Blomqvist är webbredaktör på JAK sedan början av året och uppskattar valet av ett webbpubliceringssystem med öppen källkod.

- Jag är den generationen som känner lite avsmak för microsoft och deras webbläsare InternetExplorer har ju ställt till mycket elände för mig som designer. Så öppen källkod känns naturligt, säger hon.

Innan Hanna Blomqvist började på JAK drev hon bland annat eget företag och har jobbat med både öppen källkod, till exempel WordPress, och kommersiella alternativ, som EpiServer.

Hon tycker att drupal, det webbpubliceringssystem som JAK valt, är roligt att arbeta med och uppskattar att systemet är lätt att utveckla med nya moduler.

Uppkopplad mot Ukraina

Själva utvecklingsarbetet sker i samarbete med en webbconsult som i sin tur samarbetar med utvecklare i Ukraina. Det här gör skypesamtalen med Ukraina till en naturlig del av vardagen för Hanna.

- De är väldigt snabba med supporten och nästan alltid tillgängliga via Skype, säger hon.

Även under oroligheterna som drabbat Ukraina under året, har kontakten med utvecklarna fungerat väl.

- Vid ett tillfälle blev deras kontor utan ström över dagen men annars har det varit hög tillgänglighet. Det är enkelt att slänga iväg en fråga och jag har nästan alltid deras chattfönster öppet, säger Hanna.

Öppenhet och säkerhet går hand i hand

Nästa steg för JAK blir att utveckla en Bank-app för mobilen – med hjälp av öppen källkod. Samtidigt är JAK en bank, med allt som det innebär när det gäller säkerhet och banksekretess. Hanna Sikter och IT-chefen Johan Oppmark ser ingen motsättning i detta. Det är snarare så att användningen av öppen källkod är en fördel om banken vill växa utanför Sverige.

- Vi tänker att vi kan ha ett system med öppen källkod som de kan integrera med sina egna säkerhetssystem, säger Hanna Sikter. Det skulle hjälpa dem mycket att ha ett grundsystem som de kan använda.

”Galet att inte våga”

Många andra webbutvecklare som DIK pratat med ser också program med öppen källkod som ett naturligt och självklart val för organisationer som arbetar ideellt eller utan vinstintresse.

- Det här är galet, utbrister Peter Bui från Australien som är webbutvecklare och en av nyckelpersonerna i nätverket kring publiceringssystemet Joomla, när han får klart för sig att många svenska fackförbund fortfarande väljer stängda företagslösningar för driften av sin webb.

Peter Buis erfarenhet är att allt fler ideella och icke vinstdrivande organisationer väljer öppna lösningar för att de på så vis kan få exakt samma funktioner som stora resursstarka organisationer och företag – men till en bråkdel av kostnaden.

- Det finns en ganska bra konsensus att non profit organisationer vill spendera sina pengar på det behjärtansvärda ämnet som de skapat sin organisation för, säger Sarah Watz från Stockholm som driver kommunikationsbyrån Pixpro, men som även är president i Open Source Matters Inc – det non profit-företag som hanterar marknadsföring och liknande för Joomlacommunitien.

Snabbt och enkelt

Sarah Watz har sett många goda exempel och nämner bland annat kaoset efter orkanen Katherina, där något snabbt och enkelt kunde starta upp en webbsida med öppen källkod för att hjälpa människor att hitta igen varandra efter att de flyttat till olika håll.

Hur säker är öppen källkod?

Ulrika Hall, webbutvecklare från Stockholm, litar mycket mer på program med öppen källkod än på de där hemliga där man inte riktigt vet vad de gör.

Öppenheten och de stora nätverken är styrkan för öppen källkod även när det kommer till säkerhetsfrågan. Med rätt kunskap och en kod där ingenting går att dölja, håller säkerheten minst lika hög klass som för stängda system menar de utvecklare som DIK talat med.

Säkerhetsproblemen är något som ofta lyfts fram som ett hinder för den som vill börja använda öppen källkod i olika sammanhang. DIK har pratat med webbprogramerare och webbdesigners från hela världen för att höra hur de ser på saken. Hur är det? Kan en lita på öppen källkod?

Du vet vad koden gör

Ulrika Hall är aktiv inom Joomla-nätverket och driver egna företaget Nobody AB i Stockholm tillsammans med sin man Bengt Hall.

- Jag tycker att säkerheten inom öppen källkod står sig, eftersom den är öppen. Man kan kontrollera koden om man vill. Det kan du inte med en kod som ägs av ett företag. Men naturligtvis krävs det kunskap för att implementera öppen källkod så att det blir säkert att använda den och man måste alltid veta vad den gör, säger Ulrika Hall.

Alternativet - att köpa ett kommersiellt program, kan kännas tryggt och säkert, men Ulrika Hall höjer ett varningens finger.

- Koden där gör visserligen det du vill. Men den kanske gör andra saker, som du inte vet om, också! Och den som vill använda OpenOffice, Joomla eller liknande bara för att det är ”gratis” riskerar att få problem. Man får lägga ner lite eget arbete i stället och delta i communityen. Många förstår inte det. De tror att det bara är gratis att ladda ner och använda det från nätet. Då blir det krångligt när det inte finns support, säger Ulrika Hall. Men om man ändå vill använda öppen källkod men inte tycker att man har den tiden som krävs – köp de tjänsterna av ett företag som kan och som kan ge support.

Många ögon som ser

Enligt de utvecklare som DIK har pratat med blir det oftast betydligt mer kostnadseffektivt ändå, även om man köper in hjälpen med support och säkerhetsuppdateringar.

Sarah Watz, på Open Source Matters och Pixpro, menar att öppen källkod är minst lika säkert som de kommersiella alternativen.

- Jag skulle säga att det är säkrare. Det är fler människor som använder dem och som därmed hittar buggar och säkerhetsfel. De kan snabbt skicka tillbaks en rättad kod till huvudprojektet.

Med rätt kompetens och kunskap om hur uppdateringar och säkerhetsproblem ska hanteras är öppen källkod minst lika säkert som de lästa kommersiella alternativen.

Programvaran med ett nätverk på köpet

Nicholas Dionysopoulos från säkerhetsexperten Akeeba försöker hitta igen den där lilla byn på Tobago, där han en dag upptäckte att han också har en kund. Buccoo? Var det så den hette?

Tänk dig att vart du än reser i världen, upptäcker att du faktiskt känner folk där. När du reser på internationell konferens är det som en enda stor familjeåterförening. Välkommen in i den gränslösa (öppna källkods-) världen!

Det kan finnas många goda skäl, framför allt för icke vinstdrivande organisationer, att använda programvaror med öppen källkod. Möjligheten att kunna påverka och styra programmets funktioner och förmånen att få modernt kodade program till en rimlig kostnad, är två skäl.

Ytterligare ett skäl kommer på köpet: Ett engagerat nätverk som når till jordens allra minsta och mest avlägsna hörn.

Samtidigt är detta något som programmerare och öppna källkodontusiaster ofta påstår är den bästa biten av programvaran - community eller nätverket.

- Jag känner ingen på Island eller Grönland än, säger Peter Bui som är Joomlaentusiast från Australien, när vi ses på en Joomla-konferens i Tyskland.

Bortsett från Grönland och Island har han goda kontakter i samtliga världsdelar – och tycker att det känns helt naturligt.

- Jag känner folk i Kenya, Sydafrika, Kina, Japan, Mellanöstern och Europa. Det känns inte som något konstigt. Världen är rätt liten ändå, säger han.

Fördomar sprack

Nicholas Dionysopoulos är webbutvecklare från Grekland och han konstaterar att han genom Joomla-gemenskapen där han är en viktig nyckelperson, har lärt känna och blivit god vän med människor vilka han som grek egentligen inte borde blivit vän med, enligt landets konventioner.

- Jag har haft kontakt med både Turkiet och Republiken Makedonien. Jag hade inte en aning om var de kom ifrån när vi började kommunicera. När jag upptäckte det kunde jag bara konstatera att de var ju trevliga killar. Det finns inget som skiljer oss åt egentligen, mer än fördomar. Om man river ner fördomarna så är vi alla människor.

Nicholas Dionysopoulos driver sedan många år det egna företaget Akeeba inom webbsäkerhet - ett företag som i sig är ett exempel på den gränslösa världen inom öppen källkod.

- Jag bor i Grekland, har företaget på Cypern, en webbutvecklare till i Italien och en kille som sköter supporten i USA, säger han och ser inget konstigt i det.

Vem kunde tro det?

Även Ulrika Hall, som driver eget inom webbutveckling i Stockholm, har fått upp ögonen för sina fördomar genom de internationella kontakterna inom Joomla-nätverket.

- Hög säkerhet från Grekland? För mig är det helt naturligt idag, eftersom Akeeba är så fantastiskt bra. Men jag skulle inte ha tänkt så för fyra år sedan att det absolut bästa säkerhetsprogrammet skulle komma från en person i Grekland.

Förutom de rent personliga mötena som nätverken kring öppen källkod erbjuder, finns det andra aspekter på den internationella vinkeln.

Enkelt att växa

Många ideella eller icke vinstdrivande organisationer lever med en önskan att expandera utanför det egna landets gränser. En vision om att sprida den egna hjärtefrågan eller den goda tanken vidare till länder med helt andra ekonomiska och demokratiska resurser.

Med ett val av öppen källkod kommer den expansionen åtminstone inte hindras av stelbenta programlicenser eller programvaror som bara fungerar i det egna landet.

Filosofi ner på kodnivå

För Rob Safar är det viktigt att alla delar av Actionaids verksamhet erbjuds en digital närvaro, efter förmåga.

Actionaid är en internationell hjälporganisation som jobbar för rättvisa och utveckling, med extra fokus på kvinnors och flickors situation.

Actionaid international med ett huvudkontor i Sydafrika och filialkontor i Amerika, Asien, Europa och Afrika – fungerar som en paraplyorganisation. Under internationella kontoret finns relativt fristående nationella kontor över hela världen.

När DiK träffar Rob Safar på Actionaids internationella kontor i London i början av oktober, visar sig den brittiska huvudstaden från sin allra bästa sida med solsken och ljummet brittsommarväder.

Rob Safar är den som ansvarar för att samordna och utveckla Actionaids digitala närvaro för många olika länder och på många olika språk.

Medvetet men inte självklart

Öppen källkod genom publiceringssystemet Drupal har för Actionaid varit det naturliga valet sedan många år och de står just nu på tröskeln till att lyfta sin webblösning från version 6 till version 8. Det är ett medvetet val att hoppa över en version, för att verkligen ligga i framkant när nya webben lanseras under 2015. Medvetet men långt ifrån självklart.

- Människor ger oss av sina pengar för att bedriva vår verksamhet och då måste vi tänka oss för hur vi använder dem. Att ligga i framkant och i viss mån bidra till utvecklingen av en ny programvaruversion är inte självklart då. Men vi kom ändå fram till att det var det vettigaste alternativet om vi vill ha glädje av jobbet under längre tid.

Olika nivå men alla ska med

De lokala Actionaidkontoren finns dels där hjälpprogrammen bedrivs och dels i de länder där det i första hand bedrivs insamlingsverksamhet. Vilka resurser som finns och hur långt den digitala närvaron har kommit skiljer sig stort och för Rob Safar är det viktigt att var och en får delta och bidra på den nivå där de befinner sig.

Tanken på att ”alla ska med” är också något som gjort organisationens webbplats omtalad inom nätverken som arbetar med webbpublicering och öppen källkod internationellt.

Rob Safar nämner Brasilien som ett exempel där de som jobbar med den digitala närvaron är mycket framåt och besitter hög kompetens.

- De gör egna mikrosajter för sina kampanjer och nu håller de på och utvecklar en app. Det är skoj tycker jag.

Bytet till en nyare version av programvaran kommer förhoppningsvis göra det enklare ändå att hantera lokala sajter på olika utvecklingsnivå. För de programländer som i första hand bidrar med berättelser om sin verksamhet kommer det finnas en standardlösning som de kan använda i princip som den är. I andra änden, för till exempel Brasilien, kommer det finnas möjlighet att bidra till utvecklingen av drupalprojektet i sin helhet.

- Jag kommer behöva styra upp vissa delar centralt, men det är samtidigt viktigt att de länder som vill gå före får göra det, säger Rob.

Kompetensutveckling för alla

För Rob Safar är det viktigt att den nya versionen också innebär kompetensutveckling för dem som är aktiva på olika nivåer inom ActionAid. Det är en filosofi som stämmer väl överens med organisationens grundtankar. För dem som publicerar innehåll på sin lokala sajt kan det handla om att lära sig mer om detta. För den som gillar programmering ska det också vara möjligt att utveckla den talangen.

Från resonemang till handling

Rob Safars väg in i Actionaid har gått via universitetsstudier i filosofi vilket ledde honom till att engagera sig i olika välgörenhetsorganisationer i London.

- Du kan studera filosofi i årtal och sitta där och diskutera vad som är rätt och fel eller ha olika moraliska aspekter utan att egentligen lämna rummet. Jag kände att jag ville göra någonting. Men för att komma in i en välgörenhetsorganisation på den mer övergripande programnivån krävs det helt andra ämnen än vad jag har läst. Däremot hade jag läst dataprogrammering tidigare, så det fick bli min väg in.

För Rob går hela nätverket och filosofin kring öppen källkod väldigt mycket hand i hand med biståndstanken och filosofin i en organisation med grundtanken att människor samarbetar och hjälper varandra. Att arbeta med stängda programvaror beskriver han som rätt begränsande och ibland ett spel för gallerierna.

- De stora företagen har en väloljad kundtjänst som tar emot dina synpunkter och de får bra betalt för att få dig att känna dig väl omhändertagen och lyssnad på. Men sedan är det inte säkert att det händer så mycket, säger Rob.

Om inget händer så syns det

Med öppen källkod går det inte att gömma sig bakom vackra ord. Ett större ansvar för förbättringar och säkerhetsuppdateringar faller visserligen på användaren av slutprodukten med öppen källkod. Men samtidigt, om du anlitar en webbkonsult eller programmerare så går det alltid att följa arbetet. Om inget händer i koden så syns det. Actionaid har också utnyttjat möjligheten att byta samarbetspartner ett antal gånger under senare år. Det är en av fördelarna – du har fler aktörer att välja bland.

- Jobbar du med ett slutet system kan det bli som ett dåligt äktenskap där det är svårt att göra slut, säger Rob.

FAKTA

Från gruppinstallation till nätverklösning

Rent tekniskt har Actionaid hittills haft en enda central installation av Drupal 6 som hanterats lokalt via en tilläggsmodul (organic groups). Den lösningen kommer de nu att gå ifrån till förmån för den multisajtlösning vilken finns med som standard i version 8. Organic groups har tjänat sitt syfte bra, men var trots allt inte skapad för att hantera en så stor organisationssajt som Actionaid. Ett omtag blev till slut nödvändigt.